

ד' באלול תשע"ט
04 בספטמבר 2019

האוניברסיטה העברית בירושלים – פעילות ציבורית ותרומה לקהילה

האוניברסיטה העברית, האוניברסיטה הראשונה והמובילה בישראל, תורמת לחברה בראש ובראשונה במימוש שני היעדים העיקריים שלה – הוראה ומחקר. באוניברסיטה לומדים לתואר אקדמי, בקרוב למאתיים תכניות לימודים, כעשרים אלף סטודנטים. מאות אלפי הבוגרות והבוגרים של האוניברסיטה תורמים תרומה מכרעת לקידום החברה, בכל תחומי החיים. ההשכלה האקדמית מובילה לצמצום פערים בחברה, להבטחת קיומה של חברה דמוקרטית ליברלית ולקידום מעמדה הבינלאומי של ישראל. פעילות המחקר שנעשית באוניברסיטה תורמת אף היא באופן ניכר לחברה, במחקר בסיסי ויישומי בכל תחומי המדעים העיוניים והניסויים. מדעניות ומדעני האוניברסיטה העברית פיתחו למעלה מעשרת אלפים פטנטים ומחקרים שנעשו באוניברסיטה הביאו להקמתן של כמאה וחמישים חברות הזנק, ששווי השוק שלהן מיליארדי דולרים ותרומתן מכרעת לקידום האנושות. האוניברסיטה העברית היא המובילה בעולם בחקר מדעי היהדות ויש לה מעמד מרכזי במגוון תחומי מדעי הרוח והחברה, בזכות תרומות מדעיות חשובות של חוקרות וחוקרי האוניברסיטה.

בנוסף לפעילות ההוראה והמחקר רחבת ההיקף שנעשית באוניברסיטה, קהילת האוניברסיטה – סטודנטים, סגל מינהלי וסגל אקדמי, יחד קרוב לשלושים אלף אישה ואיש – מצטיינת בפעילות ציבורית ובתרומה לקהילה. זוהי פעילות שנעשית, רובה ככולה, בהתנדבות, ביוזמתם של סטודנטים ושל חברי סגל, שפועלים מתוך הכרה באחריות המוסרית שמוטלת על כולנו לסייע לאחרים ולפעול לכינון חברה צודקת. בשורות הבאות מובא פירוט חלקי של המגוון העשיר של הפעילויות הללו, שנעשות בזיקה לאוניברסיטה. חלק משמעותי מפעולות ההתנדבות של הסטודנטים מופעלות באמצעות [היחידה למעורבות חברתית](#) שבדיקנט הסטודנטים; ובאמצעות [האוניברסיטה העברית לנוער](#). לצד הפעילויות שמפורטות בהמשך פעילויות רבות נוספות נעשות על-ידי חברות וחברי קהילת האוניברסיטה באופן פרטי.

התרומה הציבורית של קהילת האוניברסיטה אינה נעשית לשם קבלת פרס או הוקרה. הפעילויות נעשות מתוך מחויבות מוסרית פנימית של העוסקות והעוסקים במלאכה. בהתאם לכך, גם פרסום זה לא נועד לשם האדרתם או האדרת האוניברסיטה. הפרסום נועד בעיקר להעניק השראה לכולנו להרחיב את הפעילות הזו ולהזמין שותפים-בכוח, מתוך קהילת האוניברסיטה ומחוצה לה, להצטרף למעגל העשייה וליזום פעילויות נוספות.

א. תכניות לימודים ייחודיות

1. **תכניות לימודים ל"תיקון עולם"**. האוניברסיטה מפעילה שלוש תכניות עיקריות, כולן לתואר שני, שהיבט מרכזי בהן הוא קידום רווחה במדינות מתפתחות ומשתתפים בהן גם סטודנטים/ות ממדינות אלה. התכניות הוקמו ביוזמת חברי סגל באוניברסיטה: [תכנית גלוקל](#) – פיתוח בינלאומי (הפקולטה למדעי החברה), שמתמקדת בלימודי פיתוח ובארגונים בינלאומיים שפועלים בשיתוף קהילות מקומיות במדינות מתפתחות; תכנית בינלאומית [בבריאות הציבור](#) (הפקולטה לרפואה), שמתמקדת בקידום בריאות במדינות מתפתחות; [ותכנית בינלאומית בחקלאות](#) (הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה) שמתמקדת בקידום ביטחון תזונתי והגנת הסביבה במדינות מתפתחות.

2. **מכינות קדם-אקדמיות**. האוניברסיטה מפעילה חמש מכינות קדם-אקדמיות, שבהן לומדים למעלה מאלף סטודנטים בשנה: המכינה הקדם-אוניברסיטאית (שכוללת גם קדם מכינה); מכינות עולים ומכינת סדארה לסטודנטים ממזרח ירושלים (שתיהן בבית-הספר על-שם רוטברג לתלמידי חו"ל); מכינת חרדים (מכון מגיד); ומכינת בגרות (דיקנט הסטודנטים). לכך נוספת מכינה ייעודית, שכוללת גם קדם מכינה, ללימודי סיעוד, שמיועדת לסטודנטיות מרקע חברתי-כלכלי מוחלש. האוניברסיטה משקיעה במכינות, מתקציבה השוטף, למעלה מ-7 מיליון ש"ח בשנה (עלות נטו, לאחר קיזוז הכנסות), מתוך הכרה בחשיבות המכרעת של מתן הזדמנות נאותה לכל בנות ובני החברה ללמוד באוניברסיטה.

ב. שוויון הזדמנויות לסטודנטים

3. **מרכז למידה לעיוור ומכינה לסטודנטים עיוורים**. המרכז, שפועל בשיתוף עמותת על"ה, מסייע לכ-150 סטודנטים ותלמידי מכינה עיוורים ולקויי ראייה באוניברסיטה. המרכז מעניק לסטודנטים מגוון רחב של שירותים, חינוך. כמו כן, האוניברסיטה מפעילה מכינה לבגרות לעיוורים וללקויי ראייה. התוכנית לתלמידים נבנית בהתאמה אישית ונמשכת בין שנה לשנתיים, ולומדים בה כ-30 תלמידים בשנה, והיא כוללת גם קורס פסיכומטרי לעיוורים וללקויי ראייה. במכינה מערך תמיכה וליווי שיקומיים, אשר מלווים את המשתתפים בתהליך של השתלבות בקהילה.

4. **שילוב ותמיכה בסטודנטים עם קשיי למידה, אוטיזם ומגבלות פיזיות ונפשיות**. מערך התמיכה באוניברסיטה מעניק סיוע ייחודי לכאלפיים סטודנטים עם קשיי למידה, אוטיזם ומגבלות פיזיות ונפשיות. היחידה ללקויות למידה ויחידת הנגישות שבדיקנט הסטודנטים מעניקות סיוע שניתן על ידי מומחים, בשילוב סטודנטים חונכים שמקבלים הכשרה ייעודית ומלווים את הסטודנטים. התמיכה מתמקדת ברמה הלימודית והרגשית ובקרב סטודנטים על רצף האוטיזם ניתנת תמיכה אישית וקבוצתית גם לשיפור המיומנויות החברתיות, התפקוד היומיומי בהקשרים רחבים של ארגון וכן בהכוונה לתעסוקה, כדי לקדם את השתלבותם בחברה לאחר סיום לימודיהם האקדמיים.

ג. קידום מגוון ורב-תרבותיות

5. **פעילויות במסגרת היחידה למגוון** (המרכז לחקר המגוון והרב-תרבותיות). האוניברסיטה פועלת להגדלת מספר ושיעור הסטודנטים וחברי הסגל שנמנים עם קבוצות מיעוט בחברה, בעיקר חרדים, ערבים, ישראלים בני קהילת יוצאי אתיופיה ואנשים מרקע חברתי-כלכלי מוחלש. במסגרת זו, מופעלות מכינות ייעודיות ומוצעת שורה של תכניות לסיוע אקדמי וחברתי לסטודנטים מקבוצות אלה. בנוסף לכך, מופעלת תכנית

להעדפה מתקנת בקבלה ללימודים, באמצעות הקלה בתנאי הקבלה, לסטודנטים מרקע חברתי-כלכלי מוחלש, שמוכרים (על-ידי האגודה לקידום החינוך) כ"ראויים לקידום". כמו כן, ננקטים צעדים למתן ביטוי לתרבויות השונות במרחב הציבורי באוניברסיטה. בין היתר, פועלת קבוצת מנהיגות יהודית-ערבית, שנפגשת באופן קבוע ויוזמת ומפעילה אירועים תרבותיים בקמפוס; וקבוצת שיח בינדתי, שנפגשת לשיח על נושאים שעל סדר היום על בסיס טקסטים ממקורות דתיים יהודיים, נוצריים ומוסלמיים.

6. תכנית "צעד אחד לפני כולם" לסטודנטים חדשים מהחברה הערבית. תכנית שמופעלת על-ידי דיקנט הסטודנטים, ומתקיימת בחודשי הקיץ. התכנית כוללת הכנה אקדמית בתחום הרלוונטי לפקולטה שבה הסטודנטים עתידים ללמוד, קורס בשפה האנגלית, סדנאות למיומנויות לימודיות וכן פעילויות תרבותיות וחברתיות.

7. קבוצת חילופי שפה עברית-ערבית (פרויקט מעיין במדבר). צמדי סטודנטים יהודים וערבים באוניברסיטה נפגשים ללימוד ולהיכרות. הסטודנטים הערבים מלמדים את בני זוגם ערבית והסטודנטים היהודים מסייעים בקריאת חומר אקדמי בעברית. הצמדים נפגשים בשעה קבועה מידי שבוע במהלך השנה ומתקיימים אירועים חברתיים ותרבותיים לכל הצמדים. בכל שנה משתתפים בפעילות זו באוניברסיטה קרוב לשלוש מאות צמדי סטודנטים.

8. הוראת ערבית מדוברת בקמפוס. סטודנטים ערבים מלמדים בהתנדבות קורסי ערבית מדוברת לכלל קהילת האוניברסיטה. בקורסים משתתפים מאות מחברי הסגל המינהלי והאקדמי ומקרב ציבור הסטודנטים, מתוך שאיפה להכיר טוב יותר את הציבור הערבי באמצעות הכרת שפתו ותרבותו. סטודנטים ערבים לומדים עברית ביחידה להוראת עברית, ובמסגרת זו, קורסי קיץ ללימוד עברית מוצעים חנים.

9. שיתוף פעולה בין סטודנטים חרדים לחילוניים ודתיים-לאומיים (פרויקט "בליבה חומה"). תוכנית חונכות אקדמית הדדית שבה סטודנטים חרדים וסטודנטים חילוניים או דתיים לאומיים נפגשים מדי שבוע ללימוד משותף. שני שלישים מן הזמן מוקדשים לתגבור עבור הסטודנט/ית החרדי/ת במקצועות החול; ושליש מן הזמן מוקדש ללימוד משותף במקורות יהודיים, להחלפת דעות, הכרות וחברות.

10. בית ספר קיץ ללימודי מדעי המח במזרח התיכון (Neurobridges). בית ספר קיץ לסטודנטים לתארים מתקדמים, שמפגיש סטודנטים מישראל, מאיראן ומאמצות ערב ללימוד משותף של מדעי המח. הפרויקט הוא יוזמה של חבר סגל במרכז ספרא לחקר המוח באוניברסיטה שגם מנהל אותו, ונערך כבר חמש שנים.

ד. תכניות מנהיגות ויזמות לסטודנטים

11. תכניות מנהיגות חברתית לסטודנטים. באוניברסיטה פועלות מספר תכניות מנהיגות, בשיתוף ארגונים. בין היתר: תכנית איסוף – סטודנטים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית משתתפים בתוכנית למחויבות חברתית ולמנהיגות, שכוללת מפגשי למידה בסוגיות חברתיות, השתתפות בפעילות חינוכית-קהילתית וליווי אישי ואקדמי; תכנית שגרירי קרן רוטשילד – תכנית לקידום שינוי חברתי באמצעות יצירת רשת מנהיגות רב-תחומית, לצמצום הפערים ולקידום אחריות ומעורבות חברתית. התכנית עוסקת בפיתוח אישי ומקצועי, התמחות מגוונת וניסיון מעשי בייזום, בהקמה ובניהול פרויקטים; תכנית אלבשאיר (בשיתוף עיריית ירושלים, המשרד לענייני ירושלים ומיזם קהילות סטודנטים של ות"ת) – מיועדת לסטודנטים מצטיינים ממזרח ירושלים. מטרתה לטפח מנהיגות חברתית מקומית בקרב הסטודנטים ולתת להם כלים על מנת לחזק

את יכולת ההשתלבות שלהם בשוק התעסוקה ואת המנהיגות החברתית וההשפעה שלהם בקרב צעירים בקהילה. התכנית כוללת מפגשי למידה שבועיים והתנסות במיזמים של מעורבות חברתית בהם משתתפים הסטודנטים; **תכנית הופמן למנהיגות אקדמית וחברתית** – תכנית לתלמידים לתואר דוקטור, שמיועדת לסייע בגיבוש מנהיגות אקדמית וחברתית בקרב תלמידים מצטיינים לתואר דוקטור באוניברסיטה.

12. **חינוך ליזמות עסקית וחברתית במרכז לחדשנות וליזמות (HUJI-Innovate).** תכניות ליווי של סטודנטים/ות ובוגרי/ות האוניברסיטה במימוש רעיונות לסטארט-אפ דיגיטלי ולסטארט-אפ חברתי. התכניות, שמוצעות ללא תמורה, משלבות סדנאות מעשיות, הרצאות ושעות ייעוץ עם יזמים, משקיעים ומומחים מובילים שמסייעים למשתתפים לפתח את הרעיון. כמו כן מוצעת תכנית לפיתוח פתרונות להיאבק בתופעת הבריונות ברשת (סייבר בולינג) בשיתוף פייסבוק ובהובלת Siftech.

13. **סיוע לעסקים בינוניים ותעשייה מסורתית לצמוח (Consul).** תכנית שמסייעת למפעלי תעשייה לקדם צמיחה, התייעלות ושדרוג דיגיטלי. התכנית, שפועלת בשיתוף עם מרכז היזמות באוניברסיטה, הוקמה על-ידי סטודנטים ובמסגרתה צוותים שמשלבים סטודנטים ואנשי מקצוע בכירים, מלווים בהתנדבות מפעלים בירושלים ומסייעים להם לקדם תהליכי צמיחה ולייעל ולשפר תהליכים פנימיים דרך שימוש בטכנולוגיה.

14. **תכנית שלוחי ציבור למנהיגות חינוכית-חברתית בקהילה החרדית.** התכנית מיועדת לסטודנטים ולסטודנטיות חרדים לתארים מתקדמים באוניברסיטה העברית. במסגרתה נפגשים הסטודנטים למפגשי העשרה אקדמית וחינוכית, וזוכים לסיוע בקידום פרויקטים חברתיים וחינוכיים בקהילות חרדיות.

15. **פיתוח יזמות ומנהיגות בקרב סטודנטים מהחברה הערבית והדרוזית (Wamda-Tech).** תלמיד לתואר דוקטור במכון לכימיה (הפקולטה למדעי הטבע) יזם והקים בהתנדבות, תכנית לפיתוח יזמות ומנהיגות במרחבים הטכנולוגי, העסקי והחברתי בקרב סטודנטים מהחברה הערבית והדרוזית. במסגרת התכנית הוקמו כבר שלוש חברות הזנק (סטארט-אפ).

ה. פתיחת שערי האוניברסיטה לתלמידי תיכון וסיוע לתלמידים בבתי-ספר

16. **האוניברסיטה העברית לנוער – פעילויות לקידום החינוך למדע.** בקמפוסים, בבתי ספר ובמרכזים קהילתיים מתקיימות פעילויות מטעם האוניברסיטה העברית לנוער, שמטרתן להרחיב אופקים, להלהיב ולחבר בני נוער למדע. בפעילויות משתתפים למעלה משמונים אלף תלמידים בשנה. מתקיימות תכניות רבות שעיקרן הנגשת מדע לתלמידים מרקע חברתי-כלכלי מוחלש; בנוסף לכך, מתקיימים שיעורים במעבדות מתקדמות לכלל תלמידי המדעים בירושלים ומחנות מדע. במסגרת תכניות "מדעני העתיד" מוצעים לתלמידים מצטיינים מסלולים אקדמיים ומסלולי חקר: אודיסאה, שמיועדת לתלמידי תיכון מצטיינים, במסגרתה כ- 70 תלמידים מאזור ירושלים לומדים קורסים אקדמיים לתואר בוגר במתמטיקה ובפיזיקה; אלפא, תכנית חקר לתלמידים מצטיינים, שבמסגרתה כ- 90 תלמידים בשנה עורכים מחקרים במעבדות האוניברסיטה, בהנחיית חברי סגל לתלמידי מחקר, העבודות מוכרות במסגרת תעודת הבגרות; אידאה, תכנית חקר לתלמיד תיכון במדעי הרוח והחברה; מושבה על מאדים-מ"פ חלל, תכנית לתלמידי תיכון, למחקר ופיתוח בתחום מדעי החלל, שבה התלמידים עוסקים במחקר בסוגית הקיום האנושי על מאדים.

17. [מרכז המעבדות ע"ש בלמונטה](#). המרכז הוא חלק מהאוניברסיטה העברית לנוער, והוא פועל לקידום וטיפוח החינוך המדעי של תלמידים ומורים. המרכז מאפשר לכ-15,000 תלמידים בשנה גישה למעבדות מתקדמות בתחומי הפיזיקה, הכימיה והביולוגיה. פעילויות המעבדה משמשות לקידום הוראה בתחומי המדעים. במרכז נערכים גם כנסים שנתיים לתלמידים בתחומי הפיזיקה, הכימיה והביולוגיה, שבהם מוצגים לתלמידים ולמורים חידושים במדע, מפי החוקרים המובילים בתחומם באוניברסיטה.
18. [מרכז נוער שוחר מדע ע"ש יוסף מאירהוף](#). המרכז הוא חלק מהאוניברסיטה העברית לנוער. המרכז עוסק בחינוך אקדמי לנוער מכל המגזרים בחברה הישראלית. הפעילויות כוללות קורסים וחוגים, ימי עיון לכיתות ולקבוצות ומחנות מדע בחופשות החגים והקיץ ועוד. המדריכים במרכז הם סטודנטים לתארים מתקדמים באוניברסיטה העברית. בין התכניות שמוצעות במרכז: תכנית אינפינטי, לעידוד מצוינות בתחומי המדעים והטכנולוגיה בקרב ישראלים יוצאי אתיופיה שלומדים בחטיבת ביניים; תכנית דה וינצ'י, תכנית העשרה רב תחומית לתלמידים מצטיינים בכיתה ט', במדעים המדויקים והטכנולוגיה ובמדעי הרוח והחברה; מדע בפריפריה, התכנית חושפת את משתתפיה (תלמידים בערים: לוד, יבנה, קריית מלאכי והמועצה האזורית, קריית עקרון, אשדוד, שדרות ורהט) לתכנים מגוונים בתחומי המדעים, תוך התאמת דרכי ההוראה והתכנים ליכולותיהם, כישוריהם ותחומי העניין שלהם, כדי לקדם חינוך מדעי לתלמידי חטיבת הביניים והכוונתם לקראת בחירה במגמה מדעית בתיכון; תכנית הרובוטיקה הירושלמית (FLL) חושפת תלמידים צעירים לעולם של אתגרים הנדסיים, על ידי בניית רובוט אוטונומי לביצוע מספר משימות; מדע כהלכה, תכנית לקידום מדע למגזר החרדי, באמצעות דיון במפגשים שבין המדע להלכה, תוך חשיפת התלמידים לעולם האקדמי ולמקצועות המדעים המדויקים;
19. [תכנית אלבשאיר – תכנית למצוינות לתלמידי תיכון במזרח ירושלים](#). התכנית נועדה לטפח מנהיגות חברתית-מדעית בקרב צעירי מזרח ירושלים. בתכנית משתתפים 80 תלמידים מצטיינים ממזרח העיר בכל מחזור (כיתות י"ב) שלומדים מדע בקמפוס אדמונד י. ספרא, כחלק מהתכניות של האוניברסיטה העברית לנוער, ביחד עם לימודי עברית והיכרות עם אורח החיים האקדמי, הסביבה האוניברסיטאית והחברה הישראלית.
20. [תכנית מורים-חוקרים](#). ביוזמתם של חברי סגל במכון לפיזיקה (הפקולטה למדעי הטבע), האוניברסיטה מפעילה תכנית ייחודית, שנועדה לחזק את לימודי המדעים בירושלים. במסגרתה, מורים למדעים בבתי-הספר התיכוניים בעיר מכהנים, בהיקף של חצי משרה, כחוקרים במעבדות מחקר באוניברסיטה, ומשלבם בכך פעילות מחקר עם הוראה בתיכון.
21. [קורסי למידה פעילה לבני נוער מאוכלוסיות מוחלשות \("קלף מנצח"\)](#). כ-500 בני נוער מאוכלוסיות מוחלשות בבתי ספר תיכוניים במערב ובמזרח ירושלים משתתפים בקורסים שנלמדים באוניברסיטה, שמלמדים בהתנדבות סטודנטים, בתחומים: רפואה, מנהל עסקים, משפטים ופסיכולוגיה. הסטודנטים מקנים לתלמידים חוויית לימוד מעשירה, שנועדה לקדם יצירתיות, סקרנות ויצירת קשר משמעותי עם התלמידים והסטודנטים.
22. [תכנית לקראת השכלה גבוהה \(לה"ב\)](#). שילוב בני נוער ממזרח ירושלים בקורסים אקדמיים. בני נוער מאוכלוסיות מוחלשות לומדים, חינם, קורס אקדמי תמורת נקודות זכות שנצברות עבורם לקראת התואר.

התוכנית מאפשרת לנוער ממזרח העיר חשיפה להשכלה גבוהה ופותחת עבורם הזדמנות להמשיך לימודים אקדמיים.

23. **הרצאות מדע בקטנה והרצאות חוקרים בתנועה.** האוניברסיטה העברית לנוער מתאמת ביקורים של חברי סגל (הרצאות "חוקרים בתנועה") ותלמידי מחקר (הרצאות "מדע בקטנה") בבתי ספר ברחבי הארץ, שבהם הם דנים עם התלמידים במחקר שלהם.

24. **הרצאות פופולריות בפיסיקה לתלמידי תיכון.** חברי סגל מהמכון לפיזיקה (הפקולטה למדעי הטבע) מרצים בהתנדבות לתלמידי תיכון. חברי הסגל מציעים נושאים אפשריים להרצאה ולדיון בהתנדבות בכיתות, ומוזמנים על-ידי מנהלי בתי הספר ורכזי המגמות.

25. **התנדבות בתכנית פרח לסיוע לילדים.** כ-600 סטודנטים בכל שנה מתנדבים בפעילות של חונכות לילדים הזקוקים לעזרה לימודית ורגשית. הסטודנטים המתנדבים בתכנית זכאים למלגת שכר לימוד.

26. **"רוקחים מצוינות" – הנגשה של עולם הרוקחות והכימיה לתלמידים בפריפריה.** פעילות בהתנדבות של חברי/ות סגל ותלמידי מחקר בבית הספר לרוקחות של האוניברסיטה בבתי ספר באור עקיבא וביקנעם, לקידום לימודי כימיה ורוקחות.

27. **קידום נשים במקצועות הטכנולוגיה (פרויקט QueenB).** עמותה שהוקמה על-ידי סטודנטיות למדעי המחשב, להגדלת מספר ושיעור הנשים בתחום הטכנולוגי. הסטודנטיות פועלות לחיזוק תחושת מסוגלות בקרב נערות ונשים לגבי יכולתן לעסוק בכל מקצוע שיבחרו. הסטודנטיות למדעי המחשב מלמדות תכנות נערות בכיתה ח'. הפעילות תורמת גם לגיבוש קבוצה חברתית של הסטודנטיות שמתנדבות במסגרת התכנית, להעצמתן.

28. **הוראת קורסים אינטראקטיביים בנושא תרבויות אסיה בבתי ספר תיכון בירושלים.** מזה עשר שנים שסטודנטים מהחוג ללימודי אסיה (הפקולטה למדעי הרוח) מלמדים בהתנדבות, בהדרכת סגל החוג, קורסים אינטראקטיביים בנושא תרבויות אסיה (**יפן, סין, קוריאה והודו**) בבתי ספר תיכון בירושלים. היוזמה זוכה להצלחה רבה והשנה כללה הפעילות שנים-עשר בתי ספר תיכון בירושלים.

29. **שילוב נערים משכונות מוחלשות במעבדות מחקר בפקולטה לחקלאות** בחופשת הקיץ. הפרויקט, ביוזמת סטודנטים וחברי סגל בפקולטה לחקלאות, נועד ליצור קשר בין הקהילה האקדמית לבני הנוער, לבנות קשרים בין הנערים לסטודנטיות והסטודנטים בפקולטה ולחשוף את הנערים לעולם האקדמי, באמצעות הפעילות השוטפת במעבדה והרצאות העשרה. לצד זאת, הפרויקט מעניק לבני הנוער הזדמנות לתעסוקה ולרכישת מיומנויות וכלים להשתלבות במחקר ובעבודה בחודשי הקיץ.

30. **מגמה על-אזורית לבגרות ביזמות טכנולוגית.** בית הספר למנהל עסקים פיתח, בשיתוף מנהל חינוך ירושלים, תכנית לבגרות במנהל עסקים עם דגש משמעותי לתחום של היזמות הטכנולוגית. בית הספר מלווה את המורים בתוכנית באופן שוטף לאורך שנת הלימודים, ובמסגרתה תלמידי תיכון בירושלים מפתחים רעיון טכנולוגי ומציגים אותו בפני אנשים מהתעשייה ומהאוניברסיטה.

31. **פעילות בארגון "ניצוצות".** חברי סגל בבית הספר לוותרניריה ובבית החולים הווטרנירי האוניברסיטאי פעילים בסיוע לתלמידים בבתי הספר במסגרת עמותת "ניצוצות". התכנית מפגישה תלמידים עם מנחים שיש

להם "ניצוץ" בתחום ידע מסוים. חוקרי בית הספר לוטרנירה מנחים את התלמידים בתחומים שקשורים לטיפול בבעלי-חיים.

32. מיזם עידוד חשיבה מתמטית בבתי ספר בנתיבות. סטודנט לתואר מוסמך בפקולטה למדעי הרוח יזם ומפעיל בהתנדבות מיזם לעידוד חשיבה מתמטית בבתי ספר יסודיים בנתיבות.

33. תכנית "ראש פתוח" ללימוד מדעי המוח בבתי ספר תיכוניים חרדיים וערביים בירושלים. ביוזמתו של חבר סגל במרכז ספרא לחקר המוח באוניברסיטה, מוצעת סדרת הרצאות למורים ולתלמידים בבתי ספר מרקע חברתי-כלכלי מוחלש, בעיקר בשכונות חרדיות ובמזרח ירושלים, וכן במוסדות שמחוץ לירושלים ואף באתיופיה.

34. תכנית "מגדלים ראש" לעידוד סקרנות בקרב תלמידים. פעילות העשרה ייחודית לתלמידי חטיבות הביניים והתיכונים בכלל בתי הספר בירושלים, ביוזמת מרכז ספרא לחקר המוח. הפעילות נערכת במסגרת כיתתית ובעזרת מערכת אינטראקטיבית נחשפים התלמידים לאנטומיה של המוח, לפעילותם של תאי העצב, לתפקוד החושים ולשיטות השונות לחקר המוח. את הפעילויות מנחים חברי סגל וסטודנטים מתקדמים מהאוניברסיטה העוסקים בחקר המוח.

35. מפגש חווייתי לתלמידי מגמות ביולוגיה בירושלים ("בין דמיון למציאות"). המפגשים מתקיימים במרכז אדמונד ולילי ספרא למדעי המוח שבאוניברסיטה והפעילות בשיתוף עם מחלקת מדע וטכנולוגיה במנהל החינוך של עיריית ירושלים. במסגרת המפגש מתמודדים התלמידים עם השאלות התאורטיות העומדות בבסיסם של מחקרים במדעי המוח, נחשפים להתפתחויות הטכנולוגיות החדשניות ולומדים מחוקרים ודוקטורנטים על מחקרם במעבדה.

36. הנחיית תלמידי תיכון בפרויקט גמר בפקולטה לרפואה. ביוזמתו של חבר סגל בפקולטה לרפואה, מופעלת מזה מספר שנים תכנית לתלמידי תיכון במבשרת ציון, שבה משתתפים התלמידים במחקר במעבדה, בהנחיית חבר הסגל והסטודנטים במעבדה. התלמידים במגמת ביוטכנולוגיה עורכים ניסויים במעבדה ומתנסים בעבודת מחקר מדעית. לצד פרויקט זה, חוקרים נוספים בפקולטה מארחים תלמידי תיכון מירושלים במעבדות ומנחים אותם בעבודות חקר. חברי הסגל גם מתארחים בכיתות למתן הרצאות.

37. הנחיית כתיבת עבודת גמר בתיכון בסיוע סטודנטים וחברי סגל (תכנית "תנופה"). סטודנטים מהפקולטה לרפואה יזמו פרויקט ארצי, שמחבר בין תלמידי תיכון לחברי סגל בכל תחומי המחקר, במדעים העיוניים והניסויים, בהנחיית ביצוע עבודות גמר בתיכון. הסטודנטים מלווים את התלמידים במתן סיוע מקצועי וחברתי.

38. פרויקט אלי"ס – סטודנטים בפקולטה לרפואה מדריכים תלמידים בבתי ספר יסודיים. התלמידים מגיעים אל מעבדות ההוראה בפקולטה לרפואה ומקיימים ניסויים במיקרוביולוגיה. בפרויקט בתי ספר מכל הזרמים. הפרויקט פועל ללא תשלום ובהתנדבות.

39. עמותת סנונית לקידום החינוך המתקשב. סנונית היא עמותה שייסדה האוניברסיטה העברית, ואשר שוכנת בקמפוס אדמונד י. ספרא בגבעת רם, עוסקת בקידום תהליכי למידה והוראה טכנו-פדגוגיות בבתי הספר. לסנונית מאות רבות של אתרים ועשרות פיתוחים טכנולוגיים ייחודיים וייעודיים בתחומים של חינוך ופדגוגיה חדשנית. סנונית מתמחה בפיתוח סביבות למידה חווייתיות המבוססות על למידה תוך כדי משחק.

40. פעילויות לקידום החינוך בגנים ובבתי-ספר יסודיים במסגרת [המכון לחקר הטיפוח בחינוך](#). המכון, שפועל במסגרת בית-הספר לחינוך, מפעיל מגוון תכניות ייחודיות לקידום חינוך וסובלנות בגיל הרך ובבתי-הספר היסודיים.

41. [עיתון מדעי לצעירים](#) (פרונטירז – מדע לצעירים). ביוזמתו ובעריכתו של חבר סגל במרכז ספרא לחקר המוח, מופץ עיתון חינוכי באינטרנט שעוסק במדע לצעירים. המאמרים בעיתון נכתבים בהתנדבות על-ידי מדענים/ות והעורכים של המאמרים הם בני/ות נוער. מטרת המיזם להגיש לילדים מדע ומחשבה מדעית.

42. [כפר הנוער "ביכורים"](#) למצוינות באומנויות. ביוזמתו של חבר סגל בפקולטה למדעי הרוח הוקם לפני חמש שנים כפר הנוער "ביכורים" למצוינות באומנויות. זהו פרויקט חינוכי-חברתי ייחודי, כלל ארצי, הממוקם קרוב לביתו של חבר הסגל, בעוטף עזה. הקמת כפר הנוער, שכולל בית-ספר ופנימייה, נועדה לאפשר גם לילדים בפריפריה להגשים פוטנציאל למצוינות באומנויות.

43. [יזמים צעירים – קורס קיץ לבני נוער](#). המרכז ליזמות באוניברסיטה מפעיל קורס קיץ תכנית לתלמידי תיכון לפיתוח מיזמים. התלמידים מתנסים בתהליכי פיתוח ויזמות, לצד חשיפה לטכנולוגיות מתקדמות שמפותחות באוניברסיטה.

ו. פעילות בקהילה

44. תכנית "מדברות עברית". הוראת עברית לנשים ממזרח העיר. סטודנטים מלמדים בהתנדבות את השפה העברית נשים ערביות ממזרח ירושלים, בפרויקט שיזמו סטודנטיות באוניברסיטה. מידי שבוע מגיעות לקמפוס הר הצופים למעלה מ-300 נשים להשתתף בקורסים, שניתנים חינם.

45. פרויקט "שכנות טובה". פרויקט שמפעיל בית-ספר מנדל ללימודים מתקדמים במדעי הרוח (הפקולטה למדעי הרוח), במסגרתו מתארחים באוניברסיטה כ-60 תלמידי תיכון מהכפר עיסאווייה שסמוך לקמפוס הר הצופים. הילדים משתתפים בסיורים למוסדות תרבות בירושלים, מבקרים במעבדות האוניברסיטה, באוספי הטבע של האוניברסיטה ומשתתפים במגוון פעילויות חינוכיות. הפרויקט נועד לקרב בין תושבי הכפר לבין האוניברסיטה ולעודד את הילדים ואת הוריהם להגיע ללימודים באוניברסיטה.

46. [תכנית מעגלי נשים](#). סטודנטיות מרקע תרבותי מגוון מנחות קבוצות נשים בקהילות שונות בעיר. המפגש בין הסטודנטיות לבין הנשים בקהילה מזמין התבוננות מעמיקה דרך משקפיים מגדריות המאפשרת דיאלוג, קשר בין אישי ובין דורי מעצים.

47. [הקליניקה האורבנית](#). קליניקה שפועלת בפקולטה למדעי החברה, שמטרתה לתרום לכך שהערים שבהן אנו חיים יהיו שוויוניות ובנות קיימא. הקליניקה נוקטת שלוש אסטרטגיות מרכזיות: עבודה של סטודנטים וחברי סגל עם בעלי תפקידים עירוניים ובמסגרת רשתות מקצועיות כדי להרחיב את ארגז הכלים שעומד לרשות המשתתפים, לשם קידום צדק מרחבי; יצירת שינויים פיזיים במקומות מסוימים, שמהווים מודל למדיניות משנה מציאות; ומחקר ופיתוח כלים בעקבות תיאוריה ומחקר בינלאומיים. פרויקטים מרכזיים הם בתחום של [תכנון עם הקהילה](#), [מזרח ירושלים](#), [עיר מותאמת ילדים קטנים](#), [דיוור והתחדשות עירונית](#), [וקבוצת חוקרים צעירים: ערים, מגוון וצדק חברתי](#).

48. **תכנית סטארטר דיגיטאלי**. סטודנטים מסייעים בהתנדבות לבעלי עסקים בפריפריה החברתית והגאוגרפית של ירושלים לקדם את עסקיהם במדיום הדיגיטלי. השילוב בין סיוע מקצועי ויצירתי לבין יצירת קשר אישי בין הסטודנטים לבעלי העסקים, תורמים רבות לכל השותפים לפרויקט.
49. **סיוע משפטי ללא תמורה במסגרת הקליניקות במשפטים**. המרכז לחינוך משפטי קליני (הפקולטה למשפטים) מספק סיוע משפטי ללא תמורה לפרטים ולארגונים במגוון רחב של תחומים, ובהם: זכויות אדם, זכויות ילדים, שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, זכויות בהליך הפלילי, זכויות במרחב הסייבר ועוד.
50. **מרכז בריה לסייע למימוש זכויות**. ארגון חברתי שהוקם על-ידי סטודנטים בפקולטה למשפטים. הסטודנטים מפעילים עמדות סיוע, ללא תשלום, בבתי-המשפט ובתי-הדין האזוריים בירושלים, ומקיימים גם פרויקטים ליווי ילדים נפגעי עבירה בשיתוף המועצה לשלום הילד, פרויקט תמיכה במרכז מתדון ופרויקט הדרכה קהילתית. לכך נוספות פעילויות שנועדו להעצים אוכלוסיות מוחלשות.
51. **המרכז לאוטיזם**. המרכז לאוטיזם פועל במסגרת בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית. המרכז מקיים מחקר בתחום זה ומציע מגוון פעילויות בתחום ההכשרה, השירותים הקליניים והמעורבות הקהילתית לסיוע לאנשים ברצף האוטיזם (ASD) ובני משפחותיהם, ללא תשלום.
52. **תכנית לימודים לציבור שנתמך על-ידי רשויות הרווחה (אוניברסיטה בעם)**. כ-500 מבוגרים המופנים על-ידי רשויות רווחה ושיקום, מגיעים לאוניברסיטה אחת לשבוע ללמוד קורס בהנחיית סטודנטים במשפטים, במינהל עסקים ובפסיכולוגיה. הקורסים נלמדים באופן חוויתי, מותאמים לצרכים של המשתתפים ומכוונים להעצים אותם. הסטודנטים שמלמדים בתכנית משתתפים בקורס אקדמי שנתי שמטרתו להכשירם ולהכניסם לעבודת ההוראה, לצד גיבוש וחיזוק המחויבות החברתית שלהם.
53. **המעבדה הפתוחה**. פרויקט ביוזמת חוקרים התפתחותיים מהאוניברסיטה העברית ובשיתוף מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים. מטרת המעבדה לקדם את המחקר ההתפתחותי בישראל, להנגיש ממצאים התפתחותיים עדכניים לקהילה ולחשוף ילדים והורים למחקר מדעי. במעבדה מוזמנים ההורים והילדים המבקרים במוזיאון להשתתף במחקרים שחוקרים כיצד ילדים לומדים מסביבתם, מה הם חושבים על העולם וכיצד הם משתנים מבחינה קוגניטיבית, רגשית ומוסרית מגיל ילדות ועד בגרות. מאז הקמת המעבדה בשנת 2014, יותר מ-6000 הורים וילדים, מרקעים מגוונים, השתתפו בפעילות המעבדה. תוצרי המחקר של המעבדה הוצגו בעשרות כנסים בינלאומיים ומניבים פרסומים רבים בכתבי עת מובילים.
54. **פעילות ציבורית של חברי סגל בבית-הספר לעבודה סוציאלית להנגשת ידע**. חברי הסגל בבית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית עוסקים במגוון רחב של פעילויות להנגשת ידע לציבור הרחב, ובכלל זה: ליווי וייעוץ מקצועי של הטמעת התכנית מוטב יחדיו מטעם הג'וינט והשירות לעבודה קהילתית; פיתוח תוכניות התערבות עבור ילדים הורים המתמקדות בהעצמת היכולת לוויסות רגשות, בניית חוסן וחיזוק ההתמודדות עם אירועי חיים קשים; הובלת התכניות "נמ"ל" (נעשה מקום למשחק) ו"פנדה" (פה נלמד דרכי התמודדות) בשיתוף עם מיטיב, המרכז הישראלי לטיפול בפסיכותראומה; הרצאות ציבוריות בתחומים של רב-תרבותיות, ילדים בסיכון ואתיקה; הנחייה ב"תנועת העולם הרביעי", תנועה בינלאומית שפועלת עם אנשים שחיים בעוני ברחבי העולם; התנדבות באגודה הישראלית לטיפול זוגי ומשפחתי; ניהול המרכז לרווחה חברתית, יהדות ואתיקה ע"ש רלף גולדמן; כהונה בוועדות ציבוריות; ועוד.

55. המרכז העירוני מא"י למנהיגות אקטיביזם ויזמות נוער. סטודנטים באוניברסיטה פעילים במרכז, שנועד להעצים את החיבור של בני הנוער לירושלים, באמצעות עידוד חשיבה ביקורתית ואקטיביזם. במרכז פועלות קבוצות שונות, ובהן: אקטיביזם דרך אומנות, התנדבות בשכונות, פעילות מועצת הנוער העירונית, ועוד.

56. [הארגון לשוויון נשי בטכנולוגיה \(she codes\)](#). הארגון הוקם על-ידי סטודנטית באוניברסיטה העברית, ומטרתו לקדם השתלבות נשים בתעשיית ההיי-טק. בשש שנות פעילותו צמחה קהילת הארגון לכ-50,000 נשים ונערות שלומדות חינוך פיתוח תוכנה ביותר מ-40 סניפים הפרוסים בכל רחבי הארץ. בצד פעילות ההוראה, הארגון מקיים גם סדנאות אישיות וקבוצתיות, ליווי בתחום הקריירה ועוד. חלק מפעילות הארגון נעשית באוניברסיטה, לצד פעילות בסניפים ברחבי הארץ.

57. **פעילויות ביוזמת אגודת הסטודנטים בפקולטה לחקלאות בסיוע לקהילה**. חברי אגודת הסטודנטים בפקולטה לחקלאות ברחובות מובילים שורה של פעילויות לסיוע לאנשים בקהילה, ובכלל זה: חלוקת משלוחי מנות, שירה ונגינה במחלקת הילדים ובמחלקה הגריאטרית בבית החולים קפלן, איסוף ותרומת בגדים ומזון לנזקקים, השתתפות ואירוח בפרויקט זיכרון בסלון להגברת המודעות לעדויות של ניצולי שואה, איסוף ותרומות לנפגעי השריפה במבוא מודיעין ועוד.

58. **פעילות ציבורית של חברי סגל במחלקה לפסיכולוגיה**. חברי סגל במחלקה לפסיכולוגיה (הפקולטה למדעי החברה) פעילים במגוון גופים ציבוריים. בין היתר, יש החברים בארגון "לא עומדות מנגד" – מסייעות לנשים במעגל הזנות, בארון "אור שלום" – עמותה לילדים ללא עורף משפחתי, ועוד.

59. **פעילות בוועד מתחם תע"ש בשכונת בית הכרם בירושלים**. חברי סגל במחלקה לגיאוגרפיה (הפקולטה למדעי החברה) פעילים בהתנדבות בוועד המתחם, בנושא של טיפול בקרקע המזהמת במיתחם תע"ש בבית הכרם.

60. **טיפול שיניים בעלות מוזלת למטופלים מאוכלוסיות מוחלשות**. האוניברסיטה מציעה טיפולי שיניים בעלות מוזלת, במימון תרומות שמגייסים סטודנטים לרפואת שיניים וחברי סגל בפקולטה לרפואת שיניים. הטיפולים מוצעים לקשישים ולילדים נזקקים, לדיירים בדור מוגן ולניצולי שואה. לכך נוספות פעילויות במרכזי יום לקשישים שבהן מוצעים טיפולים מונעים ופרויקטים לקידום בריאות.

61. [שותפות למען קידום בריאות בירושלים \("שלבנים"\)](#). סטודנטים לרפואה פועלים בהתנדבות לקידום אורח חיים בריא לקהילות מוחלשות בעיר. הסטודנטים פועלים במסגרות בריאות הנפש ושיקום, בעיקר בקידום תזונה בריאה ופעילות גופנית; במסגרות לקשישים, בהקניית הרגלים למניעת נפילות, לתזונה בריאה ולשיפור איכות השינה; בהנגשת רפואה ראשונית במסגרות לדרי רחוב, במרפאת הפליטים ובמרפאת הבית הפתוח; ובקידום אבחון מוקדם וטיפול בילדים עם עיכוב התפתחותי במזרח העיר.

62. **קידום בריאות הציבור**. סדנא אינטגרטיבית בשכונת בית וגן, לקידום פעילות גופנית ותזונה בריאה, שמוצעת חינוך על-ידי חוקרים וסטודנטים בבית הספר לבריאות הציבור (הפקולטה לרפואה).

63. **סטודנטיות לריפוי בעיסוק חונכות אנשים מוגבלות (פרויקט קשר)**. פרויקט מעורבות חברתית-קהילתית, שבו כ-70 סטודנטיות לריפוי בעיסוק חונכות אדם עם מגבלה פיזית, נפשית, או קוגניטיבית ומלווה אותו לאורך כל שנת הלימודים. מאות ילדים, בוגרים ומבוגרים מציינים את התרומה של "קשר" לתחושת השייכות

הקהילתית שלהם. כמו כן, סטודנטים משתתפים בקורס משותף לסטודנטים ולאנשים עם מוגבלויות, "מודעות עצמית באמצעות קולנוע" בשיתוף מכון טרמפ-בית איזי שפירא. הסטודנטים לומדים יחד ומתרגלים בקבוצות מעורבות ומפיקים סרטים, שמוצגים בערב סיום חגיגי.

64. **פיתוח שירותי ריפוי בעיסוק בקהילה עבור אוכלוסיות בסיכון.** סטודנטיות/ים בבית הספר לריפוי עיסוק עוסקות/ים בפיתוח שירותי ריפוי בעיסוק במסגרות חינוכיות לילדי מהגרי עבודה ומבקשי מקלט, מרכזי יום לקשישים בקהילה, מרכזי שיקום ודירור מוגן.

65. **"פוקחים עין"** – טיפול חינוכי בעיוורון שנגרם בשל ירוד (קטרקט) לילדים באתיופיה. הפרויקט נעשה ביוזמה של חבר סגל במרכז ספרא לחקר המוח באוניברסיטה ובניהולו, ובזכותו החלו קרוב למאה ילדים.

66. **פעילות חקלאית של יוצאי אתיופיה.** ביוזמת חברי סגל בפקולטה לחקלאות, הפקולטה מעמידה ללא תמורה חווה חקלאית לשימושם של חקלאים מנוסים, ישראלים יוצאי אתיופיה, שמעבדים את האדמה ומגדלים גידולים בשיטות מסורתיות. הסטודנטים לומדים מן החקלאים, במסגרת קורס ב"חקלאות מעשית". החקלאים הוותיקים יוצאי אתיופיה חולקים מן הידע שלהם בחקלאות בת-קיימא ומשמרים את שיטות הגידול המסורתיות. לצד זאת, מתקיים בפקולטה לחקלאות גם קורס גידול בחווה, לסטודנטים מישראל ומחו"ל, שמעבדים חלקות במקביל לחקלאים יוצאי אתיופיה.

67. **טיפול בבעלי חיים נטושים.** בית החולים הווטרינרי של האוניברסיטה מפעיל תכנית, בשיתוף מספר רשויות מקומיות וארגונים חברתיים, לטיפול בעלות מוזלת בחיות מחמד נטושות שזקוקות לטיפול רפואי.

68. **תחרות חיבורים למען ארגונים חברתיים ("אמירים בקהילה").** תכנית אמירים רוח (הפקולטה למדעי הרוח) מפעילה תחרות חיבורים בזיקה חברתית. מחבר/ת העבודה הזוכה בוחר/ת ארגון חברתי לו נתרם הפרס הכספי שניתן לעבודה הזוכה.

ז. אירועי תרבות והרצאות לציבור הרחב

69. **מוסיקה קלאסית לציבור הרחב.** האוניברסיטה העברית מקיימת, במסגרת החוג למוסיקולוגיה (הפקולטה למדעי הרוח) תזמורת פילהרמונית ([תזמורת האוניברסיטה העברית](#)) שמקיימת מספר קונצרטים בשנה. כמו כן, מדי יום שני בצהריים, במהלך שנת הלימודים, נערך בקמפוס הר הצופים [קונצרט צהרים](#), שפתוח לציבור הרחב ללא תשלום. באוניברסיטה פועלת גם מקהלה, שאף היא מקיימת הופעות לציבור.

70. **סדרת הרצאות בנושא הזיקנה.** סדרת הרצאות בסינמטק בירושלים בנושא "עת התבונה – הגיל השלישי החדש", שמרצים חברי סגל בבית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית.

71. **ליל המדענים.** ארוע שנתי שבו האוניברסיטה פותחת שעריה לקהל הרחב לטעום מדע, לשמוע הרצאות ממגוון תחומים, להכיר ולהיחשף למחקר המתקדם המתקיים בין כתליה ולחוות סדנאות ומופעי מדע שונים. באירוע, שמתקיים בתמיכת האיחוד האירופי ומשרד המדע, משתתפים כ-3,000 איש בכל שנה.

72. **שבוע המדע.** הרצאות מדעיות פתוחות לקהל הרחב, סדנאות, מופעי מדע וסיורים במעבדות האוניברסיטה העברית לנוער, במהלך שבוע המדע הישראלי בחודש מרץ. בשנים האחרונות בחרה האוניברסיטה להקדיש את האירוע למדע ולמחקר המתקיים בפקולטה לחקלאות מזון וסביבה ע"ש רוברט ה. סמית ולקהילה הסובבת אותה.

73. **שבוע החלל.** במסגרת שבוע החלל הישראלי אחת בשנה האוניברסיטה מקיימת אירוע פתוח לקהילה הכולל הרצאות, סדנאות ופעילויות מדעיות בתחום מדעי החלל. האירוע בשותפות משרד המדע וסוכנות החלל.

74. **כנס מאורות.** כנס מדע ומדע בדיוני המתקיים מידי שנה בחנוכה בקמפוס אדמונד י. ספרא, על-ידי האוניברסיטה העברית לנוער ובשיתוף האגודה הישראלית למדע בדיוני.

75. **יריד ארצי לעבודות חקר ופתרון בעיות במדע וטכנולוגיה.** תלמידים מצטיינים בכיתות ו' ובכיתות ט' שסיימו שנת חקר מציגים פרויקטים מדעיים וטכנולוגיים שזכו במקומות ראשונים בתחרויות מחוזיות ועירוניות.

76. **הרצאות לציבור הרחב במדעי הטבע.** חוקרי/ות הפקולטה למדעי הטבע עורכים סדרת הרצאות מדע פופולארי במתחם התחנה לציבור הרחב, ללא תשלום. לכך מתווספים אירועי צפייה מודרכת בכוכבים שנערכים במדרחוב בן-יהודה מעת לעת. הפקולטה מנגישה לציבור הרחב גם מחקרים, באמצעות סרטונים קצרים שמופצים באינטרנט.

77. **פעילויות לציבור באוספי הטבע הלאומיים.** באוניברסיטה פועלת, בקמפוס אדמונד י. ספרא, יחידת אוספי הטבע הלאומיים, שבה העשבייה הלאומית, ואוספים של חסרי חוליות, רכיכות, דגים, דו-חיים, זוחלים, עופות, יונקים, ארכאוזואולוגיה ופלאו-ביולוגיה. מדי ביום חמישי הראשון בכל חודש, בשעות אחר הצהריים, נערכת באוספים פעילות ללא תשלום שפתוחה לציבור, שכוללת התנסות בעבודת האוצרות באוספים והיכרות עם עבודת החוקרים ועם המוצגים באוספים. לצד זאת נערך יום עיון שנתי שפתוח לקהל הרחב, ובו מוצגים המחקרים החדשים המבוססים על אוספי הטבע. מתקיים גם יום פתוח באוספים, במהלך חודש אוגוסט, שבו נערכות למעלה ממאה פעילויות והדגמות לקהל הרחב. הפעילויות הלו מאורגנות בהתנדבות על ידי סגל האוספים והסטודנטים. יחידת האוספים עוסקת גם ביעוץ לגופים ממשלתיים המופקדים על שמירת הטבע בישראל, מוצעות הדרכות לאנשי השטח של גופים אלה ומוענק סיוע בזיהוי מינים כגון צמחים וחסרי חוליות יבשתיים במקרים של הברחות או סקרים ופענוח של מקרי צייד וסחר בלתי חוקי. היחידה עוסקת בהכנת רשימת המינים בסכנת הכחדה. מוענק גם יעוץ מדעי ויעוץ בנושאי שימור מוצגים למוזיאונים בהכנת תערוכות ניתן סיוע לחקלאים, למשרד החקלאות והשירותים להגנת הצומח ולביקורת, ולמכס ונמלי התעופה ונמלי הים בנוגע למינים מזיקים בחקלאות, מינים פולשים, מינים מועילים, צער בעלי חיים ורווחת בעלי חיים והכנסת בעלי חיים חדשים לגידול בחקלאות המים המקומית. היחידה מסייעת למשרד הבריאות, למרכז הארצי למידע בהרעלות ולבתי חולים במקרים של הכשות (נחשים), עקיצות (עקרבים) ונשיכות (עכבישים). מוצעות הדרכות בתי ספר ומורים לביולוגיה בנושאים הקשורים למגוון ביולוגי ולשמירת טבע, תמיכה למנחי עבודות גמר, ועזרה בקיום סקרי מגוון לישובים שונים בארץ (ביו-בליץ). לבסוף, צוות האוספים משתתף תדיר בוועדות של האקדמיה ללשון העברית במתן שמות בעברית לצמחים ולבעלי חיים.

78. **פסטיבל קולנוע אנתרופולוגי בירושלים.** ביוזמת חברות סגל במחלקה לסוציולוגיה (הפקולטה למדעי החברה), מתקיים בסינמטק בירושלים פסטיבל קולנוע שנתי לסרטים אנתרופולוגיים.

79. **שבוע אמנות ומוח.** שיתוף פעולה בין מרכז אדמונד ולילי ספרא למדעי המוח באוניברסיטה העברית, לבין סינמטק ירושלים במסגרת "שבוע המודעות למוח" העולמי. מטרתו של הפרויקט היא לעורר את המודעות הציבורית לחקר המוח ולחזק את הקשר שבין הקהילה לאקדמיה. במסגרתו נערכת סדרה ארוכה

של אירועים הפתוחים לקהל הרחב, המשלבים בין הרצאות ותערוכות מדעיות לבין סרטים, הצגות ותערוכות המצויים בדיאלוג עם נושא ההרצאה. השנה כלל שבוע אמנות ומוח שיתופי פעולה מגוונים עם גופים נוספים שראו ערך בקידום החיבור שבין מדע ואומנות ובהם מוזיאון ישראל ובית אבי-חי.

80. **בירה ומוח.** אירוע של קהילת חוקרי המוח הירושלמית, שנערך אחת לחדשיים במהלך שנת הלימודים. שלושה דוקטורנטים מרצים הרצאות קצרות בתחום חקר המוח. האירוע נערך כל פעם בבר ירושלמי אחר ומושך את הקהילה באזור.

81. **הרצאות לציבור בנושא מדע וטבע במכון המחקר למדעי הים באילת.** במכון הבינאוניברסיטאי למדעי הים באילת, שאותו מובילה האוניברסיטה העברית, נערכת מדי חודש הרצאה לציבור הרחב בנושא מדעי הטבע והחיים. המרצים הם חברי הסגל במכון ואורחים.

82. **הפצת ממצאי מחקרים על המקרא.** רבים מחברי המכון למדעי היהדות (הפקולטה למדעי הרוח) משתתפים במיזם 929 ללימוד המקרא ותורמים מפירות מחקריהם למיזם. כמו כן, רבים מחברי המכון משתלבים במתן שיעורים בעשרות קהילות ברחבי הארץ ומפיצים ידע לשוחרי דעת בתחומים אלה בעולם כולו.

83. **שותפות במוסדות ציבור בירושלים.** האוניברסיטה העברית שותפה בבעלות – ונושאת בחלק משמעותי במימון – של הספרייה הלאומית, שמעניקה שירות לציבור הרחב ולציבור החוקרים בכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. האוניברסיטה היא בעלת מחצית מזכויות הבעלות במוזיאון המדע בירושלים, וסטודנטים וחברי סגל נוטלים חלק פעיל במגוון פעילויות שנעשות במוזיאון. האוניברסיטה היא גם חברה מייסדת של מוזיאון ישראל בירושלים.